

قوانین و مقررات مرتبط با مشارکت عمومی – خصوصی

ارائه: امیر امیری دیبا
کارشناس سازمان برنامه و بودجه کشور
شهریورماه ۱۳۹۶

فهرست مطالب

۱ تعریف قوانین و مقررات مشارکت عمومی - خصوصی

۲ قوانین و مقررات فرابخشی مشارکت ع-خ

۳ قوانین و مقررات بخشی مشارکت ع-خ

۴ ماده (۲۷) قانون الحاق (۲)

قوانین و مقررات مشارکت ع-خ

قوانین و مقررات مشارکت عمومی - خصوصی:

- شامل مجموعه تمامی قوانین و مقرراتی است که بیان کننده چگونگی پیاده‌سازی مشارکت عمومی - خصوصی می‌باشد.
- این مجموعه می‌تواند بصورت قانونی مستقل (PPP Law) باشد که معمولاً از رعایت دیگر قوانین معاف است یا شامل مجموعه‌ای از قوانین و مقررات یک کشور باشد که در کنار یکدیگر چارچوب قانونی برای اجرای مشارکت عمومی - خصوصی را فراهم می‌آورد.
- قوانینی از قبیل قانون مالی و معاملاتی، قوانین بودجه و تأمین اعتبار، قوانین و مقررات بخشی و همچنین قوانین مرتبط با محیط زیست، مالکیت، زمین، مجوزهای دولتی، مالیات و کار

قوانین و مقررات مشارکت ع-خ

بیمه و مالیات قانون کار مقررات بخشی

محیط زیست

تعارفها

مشوقها

تأمین مالی

ارجاع کار

تضامین

حل اختلاف

مالکیت

حق اختراع

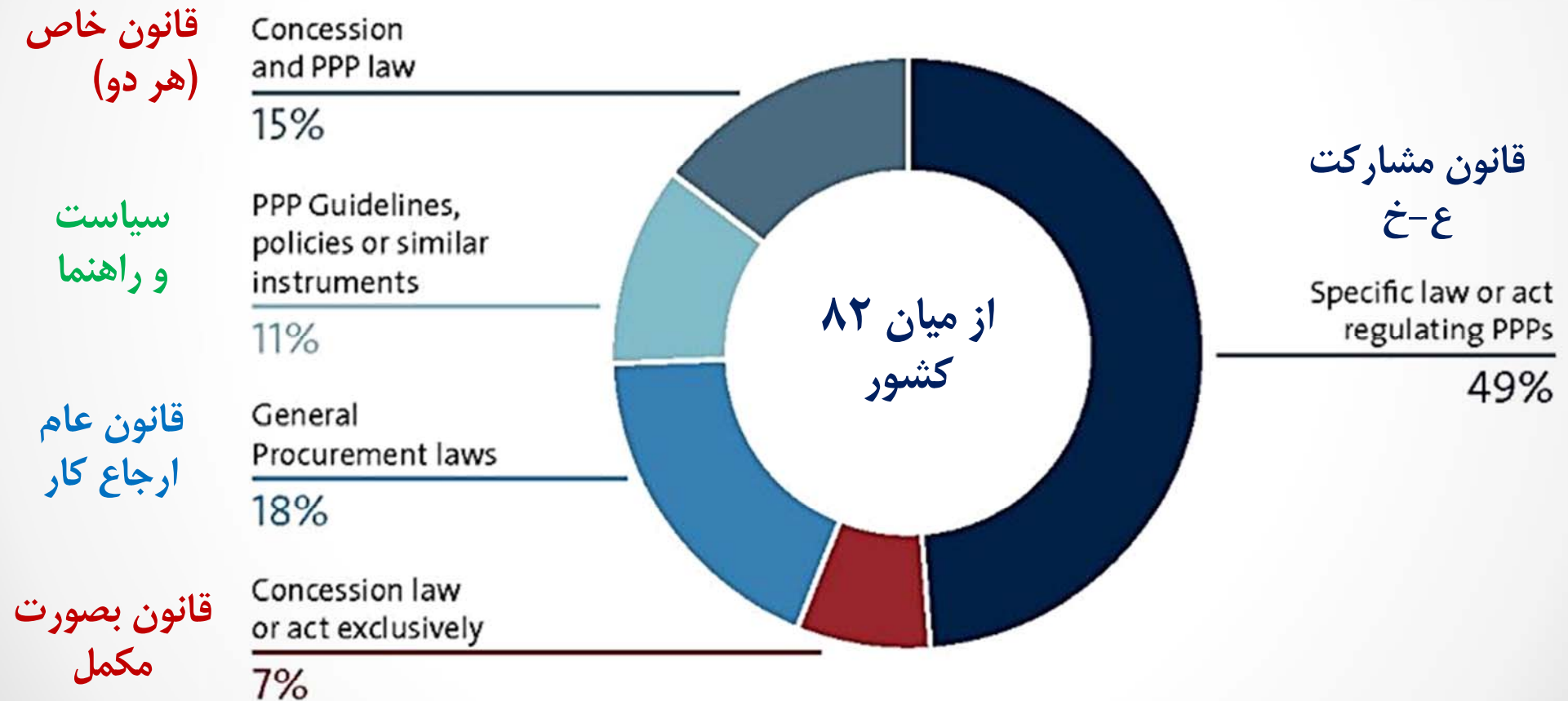
قوانین و مقررات

ویژگی‌های ضروری برای قوانین و مقررات مرتبط با مشارکت عمومی – خصوصی:

- پیش‌بینی سازوکار ارائه تضامین طرفین قرارداد
- امکان توثیق دارایی‌های پروژه یا قرارداد مشارکت جهت اخذ تسهیلات بجای وثایق درجه یک
- انعطاف‌پذیری بالا در فرآیند ارجاع کار پروژه‌های مشارکتی (انتخاب سرمایه‌گذار) نسبت به فرآیندهای مصرح در قانون برگزاری مناقصات و دیگر قوانین و مقررات موضوعه
- تنظیم مقررات بخشی در راستای نزدیک کردن تعرفه کاربران به بهای تمام شده محصول پروژه و توسعه بازار محصول پروژه‌های زیرساختی
- ایجاد صندوق یا نهاد مالی جهت ارائه تسهیلات مالی توسعه‌ای در دوران احداث یا خرید محصول در پروژه‌های غیرخودگردان که توسط بخش غیردولتی به بهره‌برداری رسیده است.
- تسهیل فرآیندهای حل اختلاف و تشکیل دادگاه‌های تخصصی
- نهادسازی و توسعه نقش نهادهای تخصصی غیردولتی

قوانین و مقررات

در کشورهای با قانون عرفی (Common law) سیاست‌های کلی و راهنما وجود دارد و در کشورهای با قانون مدنی (Civil Law) قوانین و مقررات و فرآیندها با جزئیات کامل مشخص شده‌اند.

Note: PPP = public-private partnership.
Source: Benchmarking PPP Procurement 2017

قوانین و مقررات

- قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور
- قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)
- قانون مدیریت خدمات کشوری
- قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت
- قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت

قوانین و مقررات
فرابخشی
(مرتبط با
حوزه‌های مختلف
زیرساختی)

- قانون برنامه ششم توسعه کشور
- قانون برنامه پنجم توسعه کشور
- قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)
- قانون تشویق سرمایه‌گذاری در طرح‌های آب کشور
- قانون احداث پروژه‌های عمرانی بخش راه و ترابری از طریق مشارکت بانک‌ها و سایر منابع مالی و پولی کشور
- قانون اصلاح الگوی مصرف انرژی (ماده ۶۱)

قوانین و مقررات
بخشی
(مرتبط با یک
حوزه زیرساختی)

قوانین و مقررات فرابخشی: **بسترسازی مشارکت**

قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور

- **بند ب ماده ۳۴:** بکارگیری روش‌های اجرایی مناسب «مشارکت بخش عمومی - خصوصی» از قبیل «تأمین منابع مالی، ساخت، بهره‌برداری و واگذاری»، «تأمین منابع مالی، ساخت و بهره‌برداری»، «طرح و ساخت کلید در دست» و یا «ساخت، بهره‌برداری و مالکیت» با پیش‌بینی تضمین‌های کافی و تدابیر بودجه‌ای

قانون الحاق (۲)

- **ماده ۲۷:** واگذاری طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای جدید، نیمه‌تمام و تکمیل شده و آماده بهره‌برداری به بخش غیردولتی در قالب قراردادها و شرایط مورد تصویب شورای اقتصاد

قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور

- **ماده ۱۲:** کمک در پرداخت اصل و فرع سرمایه‌گذاری توسط وزارت نفت و نیرو در پروژه‌هایی که منجر به صرفه‌جویی، کاهش هزینه در تولید یا خدمات، بهبود کیفیت محیط زیست و یا کاهش تلفات جانی و مالی و بهینه‌سازی مصرف انرژی می‌شوند.

قوانین و مقررات فرابخشی: کوچک‌سازی دولت

قانون برنامه ششم کشور

- **بند الف ماده ۲۸:** واگذاری واحدهای عملیاتی، خرید خدمات و مشارکت با بخش غیردولتی، حذف واحدهای غیر ضرور، کاهش سطوح مدیریت، کاهش پستهای سازمانی، انحلال و ادغام سازمان‌ها و مؤسسات و واگذاری برخی از وظایف دستگاههای اجرائی به شهرداری‌ها و دهیاری‌ها و بنیاد مسکن انقلاب اسلامی

قانون الحاق (۲)

- **ماده ۵:** واگذاری واحدهای خدماتی، رفاهی و مجتمع‌های فرهنگی، هنری و ورزشی بصورت اجاره

قانون مدیریت خدمات کشوری

- **ماده ۱۳:** انجام امور تصدی‌های اجتماعی، فرهنگی و خدماتی از طریق توسعه بخش تعاونی و خصوصی و نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی تعیین صلاحیت شده و با نظارت و حمایت دولت
- **ماده ۱۵:** واگذاری امور تصدی‌های اقتصادی به بخش غیردولتی
- **ماده ۲۲:** تکلیف به دستگاه‌های اجرایی برای آموزش، سازماندهی، ایجاد تسهیلات و کمک‌های مالی، رفع موانع اداری و خرید خدمات از بخش غیردولتی به منظور تقویت و حمایت از بخش غیردولتی
- **ماده ۲۴:** شناسایی وظایف قابل واگذاری به بخش غیردولتی و واگذاری ۲۰ درصد از آنها در طی هر برنامه و کاهش استخدام در امور غیرحاکمیتی

قوانین و مقررات فرابخشی: کوچک‌سازی دولت

قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت

- **ماده ۳۳:** اجازه به دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی بنیاد ایران‌شناسی و فرهنگستان‌ها و مرکز آموزش مدیریت دولتی و بیمارستان‌های آموزشی جهت اجاره ساختمان‌ها و امکانات موجود خود، به صورت موقت اجاره یکساله یا کمتر و قابل تمدید به اشخاص حقیقی و حقوقی به قیمت روز
- **ماده ۴۳:** اجاره ساختمان‌ها و امکانات موجود وزارتخانه‌ها و مؤسسات، به صورت موقت (به مدت یک سال یا کمتر) به اشخاص حقیقی و حقوقی به قیمت روز
- **ماده ۸۸:** واگذاری مراکز مختلف خدماتی، فرهنگی، رفاهی، اجتماعی، آموزشی، درمانی و گردشگری به سه روش خرید خدمات از بخش غیردولتی، مشارکت با بخش غیردولتی و واگذاری مدیریت به بخش غیردولتی

قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) ق.ا.

- تعیین تکلیف وظایف حاکمیتی و وظایف تصدی‌گری جهت واگذاری به بخش غیردولتی

قانون برنامه پنجم توسعه کشور

- **ماده ۱۶۴:** اصلاح ساختار و تغییر اساسنامه راه‌آهن جمهوری اسلامی ایران با تفکیک وظایف حاکمیتی و تصدی‌گری در حمل و نقل و واگذاری بخش‌های غیرحاکمیتی آن به بخش‌های خصوصی و تعاونی و ایجاد ظرفیتهای جدید توسط بخش‌های خصوصی و تعاونی و ایجاد زمینه استفاده از منابع داخلی و خارجی برای رشد و توسعه فعالیت‌های ریلی

قوانین و مقررات فرابخشی: خرید خدمات و کالا

قانون برنامه ششم توسعه کشور

- **بند الف ماده ۲۵:** خرید خدمات از بخش خصوصی و تعاونی (به جای تولید خدمات) در چهارچوب استانداردهای کیفی به منظور افزایش بهره‌وری و ارتقای سطح کیفی خدمات و مدیریت بهینه هزینه

قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور

- **ماده ۷:** اجازه خرید محصول (کالا و خدمات) طرح‌ها و پروژه‌های قابل واگذاری از بخش خصوصی تا سقف بهای تمام شده برای دولت

قانون الحاق

- **ماده ۴۶:** به منظور ارتقای کیفیت خدمات و کاهش اعتبارات هزینه‌ای، نسبت به خرید خدمات، برای انجام ماموریتها و وظایف قانونی غیر حاکمیتی خود از بخش غیر دولتی به شرطی که متضمن اخذ هزینه اضافه از مردم نگردد.

قوانین و مقررات بخشی: آب و فاضلاب

قانون برنامه ششم توسعه کشور

- ماده ۳۶: خرید تضمینی آب شیرین شده در شهرهای حوزه خلیج فارس و دریای عمان
- ماده ۳۷: استفاده از سرمایه گذاری بخش خصوصی داخلی و خارجی و سازمان های بین المللی در ازای واگذاری پساب استحصالی

قانون الحاق (۲)

- ماده ۲۰: خرید آب استحصالی و پساب تصفیه شده از سرمایه گذاران اعم از داخلی و خارجی، آب مازاد ناشی از صرفه جویی حقابه داران در بخشهای مصرف و هزینه های انتقال آب توسط بخش غیردولتی را حسب مورد با قیمت توافقی یا با پرداخت یارانه

قانون برنامه پنجم توسعه کشور

- بند الف ماده ۱۴۲: مشابه ماده ۲۰ قانون الحاق (۲)

قوانین و مقررات بخشی: **حمل و نقل**

قانون احداث پروژه‌های عمرانی بخش راه و ترابری از طریق مشارکت بانک‌ها و سایر منابع مالی و پولی کشور + تبصره‌های الحاقی

قانون برنامه ششم توسعه کشور

- **بند الف ماده ۵۱:** اجازه به سازمان بنادر و دریانوردی جهت مشارکت با شرکت‌های معتبر بین‌المللی (داخلی و خارجی)، برای تشکیل شرکت‌هایی جهت سرمایه‌گذاری و بهره‌برداری از بنادر اصلی با کارکرد بین‌المللی و فرودگاهی به‌استثنای خدمات کمک‌ناوبری و نشست و برخاست هواپیما
- **بند ب ماده ۵۱:** واگذاری حق بهره‌برداری و مدیریت بنادر کوچک و محلی، اعطای مجوز احداث بنادر کوچک جدید به اشخاص غیردولتی با حفظ وظایف حاکمیتی
- **بند الف ماده ۵۷:** تکلیف دولت برای تکمیل و اجرای طرح‌های حمل و نقل ریلی، دوخطه کردن مسیرها و احداث خطوط برقی و سریع‌السیر از طریق مشارکت‌های دولتی - خصوصی

قوانین و مقررات بخشی: منابع آب، کشاورزی و محیط زیست

قانون تشویق سرمایه‌گذاری در طرح‌های آب

قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع

• **ماده ۳:** واگذاری حفظ و احیاء و اصلاح و توسعه و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع و بیشه‌های طبیعی و اراضی جنگلی

اساسنامه شرکت شهرک‌های کشاورزی (بند ل ماده ۱۹۴ قانون برنامه پنجم توسعه)

قانون برنامه پنجم توسعه کشور

• **بند ب ماده ۱۴۲:** سرمایه‌گذاری و مالکیت، مدیریت و بهره‌برداری سدها و شبکه‌های آبرسانی با حفظ کلیه حقوق حقابه‌بران، توسط بنگاه‌ها و نهادهای عمومی غیردولتی و بخش‌های تعاونی و خصوصی

• **بند ب ماده ۱۴۳:** تحویل آب موردنیاز کشاورزان به صورت حجمی براساس الگوی کشت هر منطقه و با استفاده از مشارکت بخش غیردولتی

قوانین و مقررات بخشی: انرژی

قانون برنامه پنجم توسعه کشور

- **بند الف ماده ۱۳۳:** پرداخت یارانه خرید برق از تولیدکنندگان برق پراکنده با مقیاس کوچک از طریق عقد قراردادهای بلندمدت یا ارائه تسهیلات برای تبدیل نیروگاه گازی به سیکل ترکیبی
- **بند ب ماده ۱۳۳:** انعقاد قراردادهای بلندمدت خرید تضمینی برق تولیدی از منابع انرژی‌های نو و انرژی‌های پاک
- **بند ج ماده ۱۳۳:** حمایت از سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در توسعه نیروگاه‌های با مقیاس کوچک تولید برق
- **بند د ماده ۱۳۳:** افزایش توان تولیدی برق از طریق سرمایه‌گذاری بخش‌های عمومی، تعاونی و خصوصی به صورت روش‌های متداول سرمایه‌گذاری از جمله BOO و BOT

قانون اصلاح الگوی مصرف انرژی

- **ماده ۶۱:** عقد قرارداد بلندمدت خرید تضمینی از تولیدکنندگان غیردولتی برق از منابع تجدیدپذیر (بادی، خورشیدی، زمین‌گرمایی، آبی کوچک، دریایی و زیست‌توده)

قوانین و مقررات بخشی: ارتباطات و فناوری اطلاعات

قانون برنامه ششم توسعه کشور

- **بند الف ماده ۶۷:** مشارکت و سرمایه‌گذاری با بخش خصوصی در طرح‌های فیبر نوری و طرح‌های زیرساختی ICT، ماهواره‌های سنجشی و مخابراتی و توسعه زیرساخت‌های علوم و فناوری فضایی
- **بند الف ماده ۶۷:** اجازه تأسیس شرکت انتقال (ترانزیت) ارتباطات بین‌الملل با مشارکت و سرمایه‌گذاری مشترک با بخش‌های خصوصی و عمومی غیردولتی و شرکتهای خارجی به منظور حضور مؤثر در بازارهای منطقه‌ای و بین‌المللی صدور خدمات فنی و مهندسی پهنای باند
- **بند خ ماده ۶۸:** تکلیف وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و شرکت ملی پست جمهوری اسلامی ایران نسبت به افزایش خدمات و فعالیت دفاتر ارتباطات و فناوری اطلاعات روستایی با استفاده از مشارکت بخش خصوصی (صدور مجوز سالانه حداقل دو هزار دفتر)
- **ماده ۶۹:** استفاده از مشارکت بخش غیردولتی در اجرای برنامه هوشمندسازی مدارس، امکان دسترسی الکترونیک (سخت‌افزاری - نرم‌افزاری و محتوا) به کتب درسی، کمک آموزشی، رفع اشکال، آزمون و مشاوره تحصیلی، بازی‌های رایانه‌ای آموزشی، استعدادسنجی، آموزش مهارت‌های حرفه‌ای، مهارت‌های فنی و اجتماعی برای کلیه دانش‌آموزان شهرهای زیر بیست هزار نفر و روستاها و حاشیه شهرهای بزرگ

بخشنامه نحوه مشارکت و سرمایه‌گذاری بخش غیردولتی در ارائه خدمات الکترونیکی

قوانین و مقررات بخشی: آموزش

قانون الحاق (۲)

- ماده ۴۱: خرید خدمات آموزشی در مناطقی که ظرفیت کافی در مدارس دولتی وجود ندارد.

قانون الحاق

- ماده ۴۴: اداره خودگردان مراکز جانبی از قبیل مراکز آموزشی، رفاهی، تفریحی، آموزشی و ورزشی

قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین

- بند ب ماده ۷: واگذاری اماکن و فضاهای آموزشی در فرصتهایی که از آنها استفاده نمی‌شود جهت بهره‌برداری آموزشی

قوانین و مقررات بخشی: تأمین مالی

قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور

- **ماده ۴۸:** مجوز ایجاد «صندوق توسعه حمل و نقل» با سرمایه اولیه ۱۹ هزار میلیارد تومان با استفاده از دارایی‌های در اختیار وزارت راه و شهرسازی و سازمان‌ها و شرکتهای تابعه به منظور ایجاد سازوکارهای تأمین منابع مالی پایدار برای توسعه زیرساخت و ناوگان حمل و نقل کشور تشویق، حمایت و مشارکت در سرمایه‌گذاری زیرساخت‌ها، بیمه سرمایه‌گذاری‌ها در حوزه حمل‌ونقل و مشارکت در ساخت، توسعه و نگهداری شبکه‌ها و زیرساخت‌ها

قانون برنامه پنجم توسعه کشور

- **بند د ماده ۱۶۳:** پرداخت در قالب وجوه اداره شده از محل منابع داخلی شرکتهای وابسته به وزارت راه و ترابری به منظور کمک به تدارک ناوگان حمل و نقل جاده‌ای بین‌شهری و احداث پایانه‌های مسافری و باری و مجتمع‌های خدمات رفاهی بین‌راهی توسط بخشهای خصوصی و تعاونی

قانون بودجه سال ۱۳۹۶ کل کشور

- **بند الف تبصره ۱۹:** اهرم‌سازی منابع مالی دولت، بانک عامل و بخش خصوصی

قوانین و مقررات بخشی: تأمین مالی

قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور:

- **ماده ۲۴:** اجازه ارائه تسهیلات توسط بانک‌ها حداقل معادل سه برابر ارزش حاصل شده از محل فروش طرح‌های تملک و یا سایر اموال مازاد دولتی که برای افزایش سرمایه بانک مصرف می‌شود.

قانون الحاق (۲):

- **ماده ۲۸ بند «ل»:** ارائه تسهیلات به سرمایه‌گذار از محل اعتبارات بودجه عمومی و یا کمک‌های فنی و اعتباری
- **ماده ۳۷:** ایجاد منابع پایدار برای ارتقای سلامت روستاها و شهرهای با جمعیت ۲۰ هزار نفر و کمتر از محل تخصیص یک درصد از مالیات بر ارزش افزوده بعنوان مالیات سلامت
- **ماده ۵۳:** ایجاد منابع پایدار برای توسعه زیرساخت‌های ورزشی و امور جوانان از محل اختصاص یک درصد از بودجه دستگاه‌های اجرایی مشمول ماده ۵ قانون م. خ. ک.
- **ماده ۵۴:** دریافت مبالغ مورد نیاز برای توسعه شبکه آبرسانی و جمع‌آوری و تصفیه فاضلاب از متقاضی اشتراک بعنوان پیش‌دریافت
- **ماده ۶۹:** ایجاد منابع پایدار برای ارتقای سلامت از محل اخذ عوارض از نوشیدنی‌های قندی داخلی و وارداتی و اخذ عوارض از خرده‌فروشی سیگار
- **ماده ۷۰:** ایجاد منابع پایدار برای توسعه حمل و نقل ریلی از محل ۲۰ درصد درآمد ناشی از فروش گازوییل

قوانین و مقررات بخشی: تأمین مالی

قوانین بودجه سنواتی

• اعتبارات و ردیف‌های بودجه که به منظور اعطای تسهیلات به بخش غیردولتی در نظر گرفته شده است.

صندوق توسعه ملی (اساسنامه و ماده ۵۲ قانون الحاق ۲)

• **بند الف و ب ماده ۵۲:** اعطای تسهیلات ریالی به میزان ۱۰ درصد از منابع ورودی صندوق به بخش‌های آب، کشاورزی، صنایع تبدیلی و تکمیلی، منابع طبیعی و محیط زیست، صادرات محصولات کشاورزی، صنعت، معدن، گردشگری و صادرات کالاهای صنعتی و معدنی به استثنای بخش ساخت مسکن

• پرداخت تسهیلات ارزی به صنعت نفت، صنعت و معدن، حمل و نقل و گردشگری، آب و کشاورزی و فناوری‌های نوین

صندوق‌های توسعه‌ای مانند صندوق ضمانت سرمایه‌گذاری صنایع کوچک و صندوق توسعه صنایع دریایی

بانک‌های توسعه‌ای مانند بانک جهانی، بانک توسعه اسلامی، بانک توسعه زیرساخت آسیا

بازار پول و بازار سرمایه

قوانین و مقررات: خیرین

قانون الحاق (۲)

- ماده ۱۰: استفاده ظرفیت‌های خیرین در پروژه‌های نیمه تمام
- ماده ۱۸: استفاده از ظرفیت‌های خیرین در طرح‌های تملک که در آن اصل تسهیلات توسط خیر و سود و کارمزد توسط دولت از محل اعتبارات طرح پرداخت می‌شود.

دیگر قوانین و مقررات

آیین نامه اجرایی بند (ز) ماده ۳۸ قانون برنامه پنجم توسعه: خرید خدمات راهبردی سلامت

قانون اصلاح لایحه قانونی احداث پایانه‌های مسافربری و ممنوعیت تردد اتومبیل‌های مسافربری برون شهری در داخل شهر تهران

اساسنامه صندوق احیا و بهره‌برداری اماکن تاریخی (بند ز ماده ۱۱۴ قانون برنامه چهارم توسعه)

ماده ۷۲ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه: اجازه به تمامی دستگاه‌های اجرایی واگذاری بهره‌برداری از بناها و اماکن تاریخی. فرهنگی ثبت شده در فهرست آثار ملی (به استثنای نفایس ملی) به بخش خصوصی و تعاونی

ضوابط مشارکت و سرمایه گذاری در مناطق طبیعی کشور ۹۵/۲/۱۵

قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی (فیپا)

آیین نامه‌های مالی و معاملاتی دانشگاه‌ها (ماده یک قانون احکام دائمی و بند ب ماده ۲۰ قانون برنامه پنجم توسعه)

ماده ۲۷ قانون الحاق (۲) و دستورالعمل شورای اقتصاد

به دولت اجازه داده می‌شود اقدامات زیر را به عمل آورد:

الف- واگذاری طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای **جدید** و **نیمه‌تمام** و **تکمیل شده** و **آماده بهره‌برداری** در قالب قراردادهای و شرایط **مورد تصویب شورای اقتصاد** با تعیین نحوه تأمین مالی دوره ساخت (فاینانس)، پرداخت هزینه‌های بهره‌برداری یا خرید خدمات در مدت قرارداد با رعایت استانداردهای اجرای کیفیت خدمات و نهایتاً واگذاری طرح پس از دوره قرارداد به بخش غیردولتی با حفظ کاربری

ب- واگذاری طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای نیمه‌تمام و تکمیل شده که خدمات آنها قابل عرضه توسط بخش غیردولتی است **به صورت نقد و اقساط به بخش غیردولتی** با حفظ کاربری

ج- واگذاری **مالکیت، حق بهره‌برداری و یا بهره‌برداری** طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای قابل واگذاری و نیز اموال منقول و غیرمنقول و حقوق مالی مازاد بر نیاز دولت با حفظ کاربری

ماده ۲۷ قانون الحاق (۲) و دستورالعمل شورای اقتصاد

مشابه ماده ۲۲۰ در قانون برنامه پنجم توسعه کشور

سوابق دستورالعمل مصوب شورای اقتصاد

• ویرایش اول در مهرماه سال ۱۳۹۴ (شماره ۱۴۲۶۰۰ مورخ ۱۳۹۴/۰۷/۰۴)

• ویرایش دوم در تیرماه سال ۱۳۹۵ (شماره ۵۸۶۲۰۶ مورخ ۱۳۹۵/۰۴/۰۵)

• اصلاحیه در مردادماه ۱۳۹۶ (شماره ۱۳۴۲۵۹۰ مورخ ۱۳۹۶/۰۵/۲۵)

ماده ۲۷ قانون الحاق (۲): ویرایش اول دستورالعمل

تعریف فرآیند رقابتی انعطاف‌پذیر متناسب با شرایط و پیچیدگی‌های انتخاب سرمایه‌گذار

تمرکززدایی فرآیند واگذاری پروژه و تسهیل و پشتیبانی از جانب سازمان

تغییر جهت‌گیری دولت نسبت به کاهش حداکثری اختصاص منابع مالی بودجه‌ای در دوران احداث پروژه؛ و تاکید بر اختصاص منابع مالی پایدار به سرمایه‌گذاران جهت خرید تضمینی محصول پروژه در دوران بهره‌برداری

تبیین انواع مشوق‌ها در بستر قوانین و مقررات موجود کشور

واگذاری طرح‌ها با استفاده از انواع روش‌ها و الگوهای شناخته شده

ماده ۲۷ قانون الحاق (۲): ویرایش دوم دستورالعمل

مسئولیت و اختیار بیشتر به دستگاه‌های اجرایی در واگذاری پروژه‌ها

سازمان و سازمان استانی بعنوان ناظر بر حسن اجرای دستورالعمل

تأکید در اجرای پروژه‌های جدید با اولویت استفاده از مشارکت بخش خصوصی

پیش‌بینی امکان منظور شدن مطالبات پیمانکاران و... بعنوان آورده سرمایه‌گذاری در مدل مالی

ایجاد سازوکار حل مشکل پروژه‌هایی که عرصه آن در اختیار دستگاه اجرایی نیست با استفاده از ظرفیت استانداران

اضافه نمودن روش‌های جدید واگذاری پروژه

پیش‌بینی امکان اجاره پروژه به مدت بیش از یکسال بر اساس مدل مالی

عدم نیاز به تعیین قیمت اولیه در روش فروش در صورتیکه متقاضی ۳ نفر یا بیشتر از آن باشد.

ماده ۲۷ قانون الحاق (۲): اصلاحیه

اضافه شدن نماینده اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی به کارگروه واگذاری

واگذاری خارج از فرآیند رقابت عمومی با تصویب کارگروه واگذاری یا کارگروه واگذاری استان

شرایط فراخوان محدود نیز مطابق چارچوب ابلاغی سازمان انجام می‌گیرد.

لزوم انطباق شرایط متقاضیان سرمایه‌گذاری نهادهای عمومی غیردولتی با شرایط مذکور در ماده (۶) قانون اصلاح مواد ۱، ۶ و ۷ قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) ضروری است.

تعیین میزان، انواع و شرایط تضامین طرفین قرارداد بر حسب نوع پروژه و شرایط موجود در چارچوب موافقتنامه قرارداد ابلاغی، توسط کارگروه واگذاری یا کارگروه واگذاری استان

فسخ قرارداد واگذاری در تمامی موارد صرفاً با درخواست عالی‌ترین مقام دستگاه اجرایی و تصویب کارگروه واگذاری یا واگذاری استان صورت می‌پذیرد.

رفع اختلاف از طریق مذاکره، ارجاع به کارشناس یا از طریق داوری توسط کارگروه واگذاری

ماده ۲۷ قانون الحاق (۲): عملکرد کلی

تعداد ۱۹۲ پروژه به ارزش سرمایه‌گذاری اولیه ۲۸۰۰۰ میلیارد ریال شامل:

وزارت ورزش و جوانان

• تعداد کل ۴۸ پروژه به ارزش سرمایه‌گذاری حدود ۴۸۰ میلیارد ریال

سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

• تعداد ۴۴ پروژه به ارزش سرمایه‌گذاری حدود ۷۱۰ میلیارد ریال

پروژه‌های استانی

• تعداد ۸۳ پروژه (اکثراً اماکن ورزشی، مرمت بناهای تاریخی و آب و فاضلاب) به ارزش ۱۵۱۰۰ میلیارد ریال

آب و فاضلاب

• تعداد ۱۷ پروژه به ارزش حدود ۱۲۰۰۰ میلیارد ریال

ماده ۲۷ قانون الحاق (۲): تعاریف مهم

گزارش تصمیم به واگذاری

- گزارش ارزیابی است که در آن شاخص‌های فنی، اقتصادی، مالی و قراردادی و ساز و کار پیشنهادی برای واگذاری پروژه مورد بررسی قرار گرفته و توسط دستگاه اجرایی تهیه می‌شود. در صورتی که دستگاه بهره‌بردار با دستگاه اجرایی (که مجری پروژه است) متفاوت باشد، این گزارش توسط دستگاه بهره‌بردار تهیه می‌شود.

قیمت اولیه

- قیمت فروش، اجاره و یا سایر روش‌های واگذاری که توسط کارشناس قیمت‌گذاری بر اساس اسناد هزینه‌کرد طرح یا پروژه، قیمت روز و یا ارزش بازدهی سرمایه‌گذاری در طرح یا پروژه محاسبه شده و توسط کارگروه واگذاری مورد تأیید قرار می‌گیرد.

طرح‌های خودگردان

- پروژه‌هایی که دارای توجیه مالی برای سرمایه‌گذار بوده و عواید ناشی از پروژه، هزینه‌ها و سود مورد نظر سرمایه‌گذار را پوشش می‌دهد.

طرح‌های غیر خودگردان

- پروژه‌هایی که در صورت عدم حمایت (اعم از تضمین خرید محصول، تضمین حداقل تقاضا و مانند اینها) دارای توجیه مالی برای سرمایه‌گذار نیست.

ماده ۲۷ قانون الحاق (۲): تعاریف مهم

کارگروه واگذاری

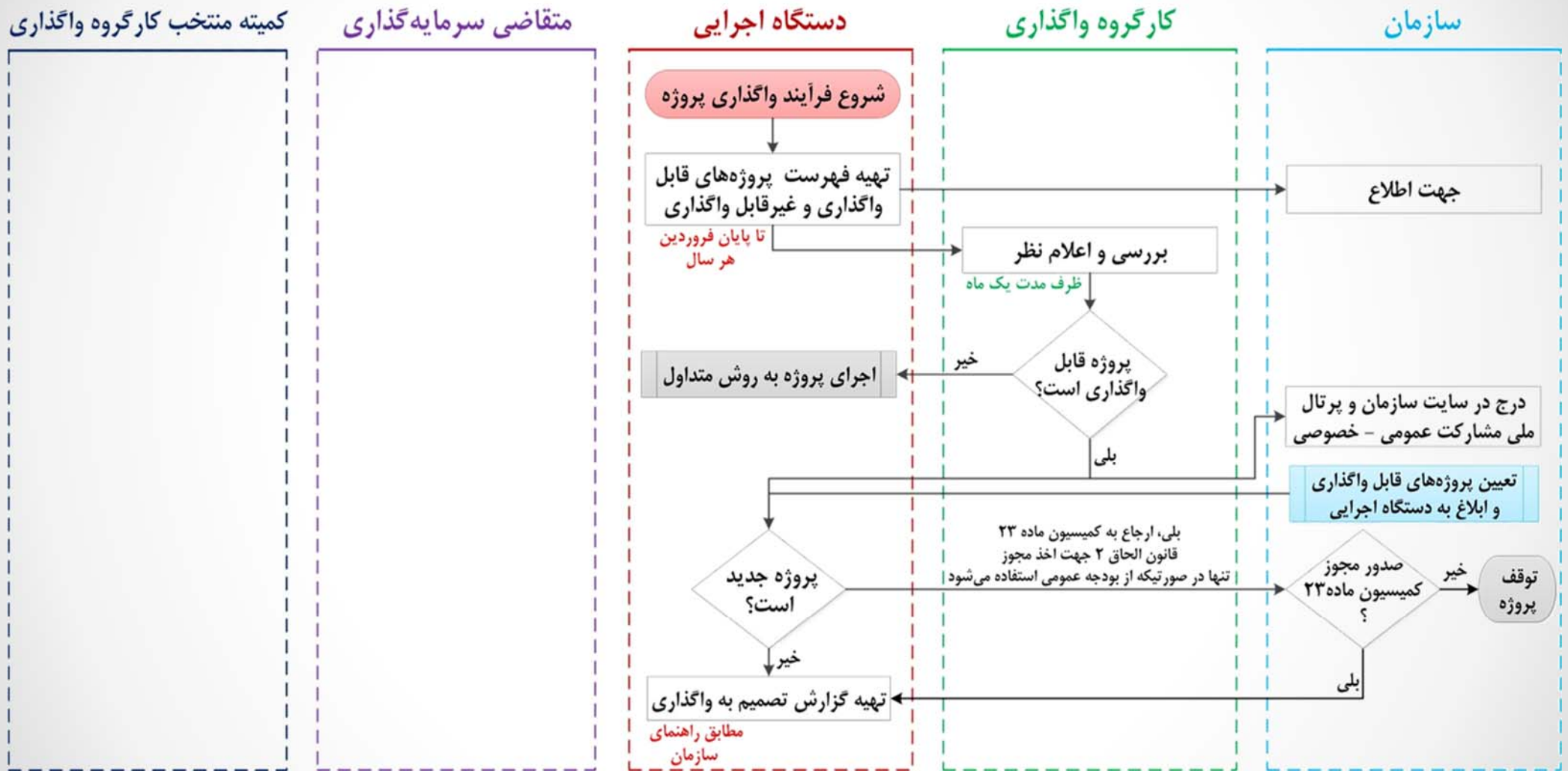
- کارگروهی که به ریاست بالاترین مقام دستگاه مرکزی یا نماینده وی و عضویت معاون وی یا رئیس دستگاه اجرایی تابعه ذی ربط حسب مورد، نماینده وزارت امور اقتصادی و دارایی، نماینده سازمان برنامه و بودجه کشور، نماینده وزارت دادگستری، نماینده اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران و یک نفر کارشناس صاحب نظر به تشخیص رئیس دستگاه مرکزی تشکیل می گردد

کارگروه واگذاری استان

- کارگروهی که به ریاست بالاترین مقام دستگاه اجرایی استانی یا نماینده وی و عضویت نماینده استاندار، نماینده سازمان امور اقتصادی و دارایی استان، نماینده سازمان برنامه و بودجه استان، نماینده اداره کل دادگستری استان، نماینده اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی استان و یک نفر کارشناس صاحب نظر به تشخیص رئیس دستگاه اجرایی تشکیل می گردد

ماده ۲۷ قانون الحاق (۲): فرآیند اجرایی

مرحله شناسایی، تصویب و مطالعات پروژه‌های قابل واگذاری

شیوه‌نامه داخلی
وزارت ورزش

گزارش
کارگروه فرعی

مصوبه
کارگروه فرعی

راهنمای تدوین
گزارش تصمیم

نمونه گزارش
تصمیم - ۴

نمونه گزارش
تصمیم - ۳

نمونه گزارش
تصمیم - ۲

نمونه گزارش
تصمیم - ۱

خلاصه گزارش
تصمیم

ماده ۲۷ قانون الحاق (۲): فرآیند اجرایی

- قرار گرفتن پروژه‌ها در لیست پروژه‌های قابل واگذاری در قانون بودجه سنواتی تا قبل از انعقاد قرارداد واگذاری، **هیچ‌گونه تغییری را در روند تخصیص اعتبارات** از سوی سازمان و دستگاه اجرایی ذی‌ربط ایجاد نمی‌کند.
- سازمان یا سازمان استانی می‌تواند **رأساً نسبت به تعیین پروژه‌های قابل واگذاری اقدام** نموده و دستگاه اجرایی مکلف به اجرای آن است.
- چنانچه پیمانکاران، مشاوران، تأمین‌کنندگان ماشین‌آلات و تجهیزات و تأمین‌کنندگان مالی (فاینانسور) و یا سایر اشخاص حقیقی یا حقوقی که **دارای مطالبات تأیید شده از دولت** باشند و در فرآیند رقابتی واگذاری تصریح شده در دستورالعمل **بعنوان سرمایه‌گذار انتخاب گردند**، **با درخواست آنان** مطالبات آنها در روش‌های مشارکتی **بعنوان سرمایه‌گذاری اولیه در پروژه** تلقی شده و در مدل مالی منظور می‌گردد؛ همچنین در روش فروش بعنوان پرداخت قسمتی از قیمت اولیه پروژه تلقی می‌شود.

ماده ۲۷ قانون الحاق (۲): فرآیند اجرایی

مرحله شناسایی، تصویب و مطالعات پروژه‌های قابل واگذاری

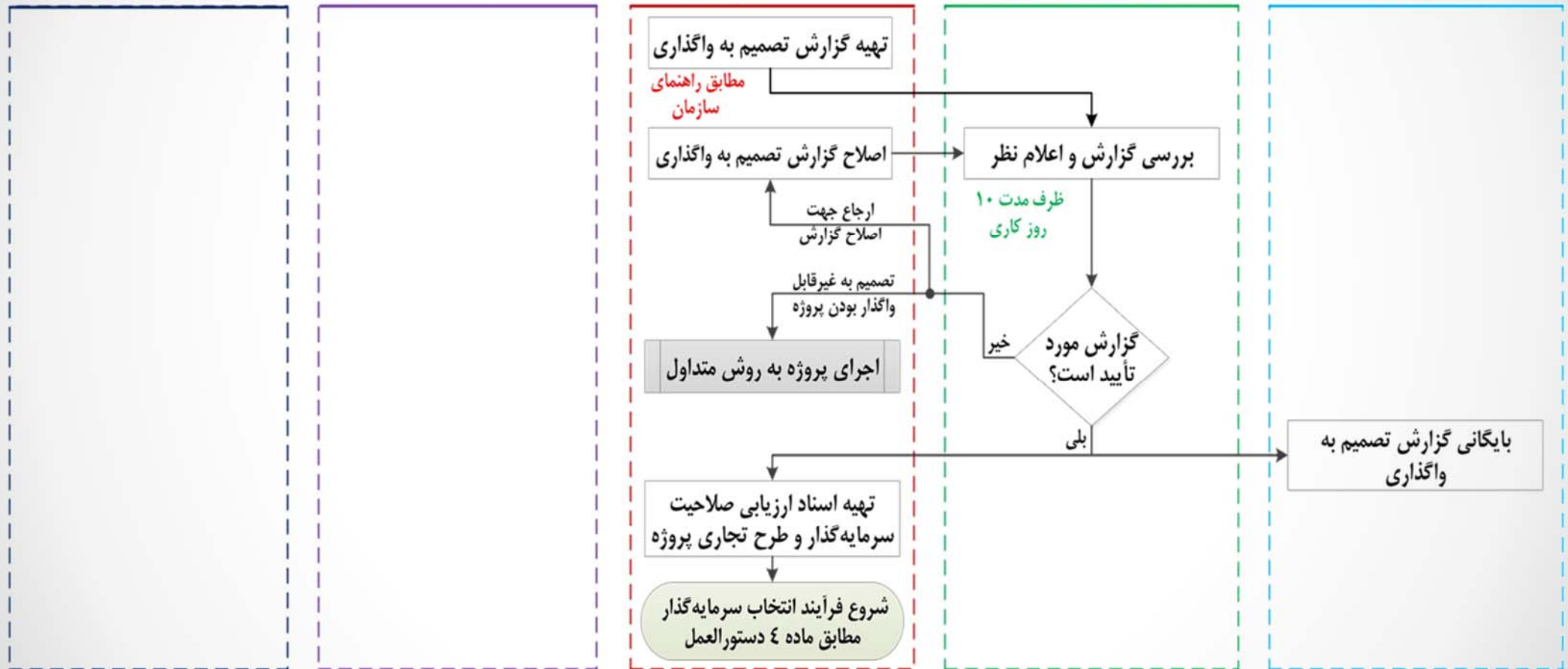
کمیته منتخب کارگروه واگذاری

متقاضی سرمایه‌گذاری

دستگاه اجرایی

کارگروه واگذاری

سازمان

نمونه تصویب
گزارش

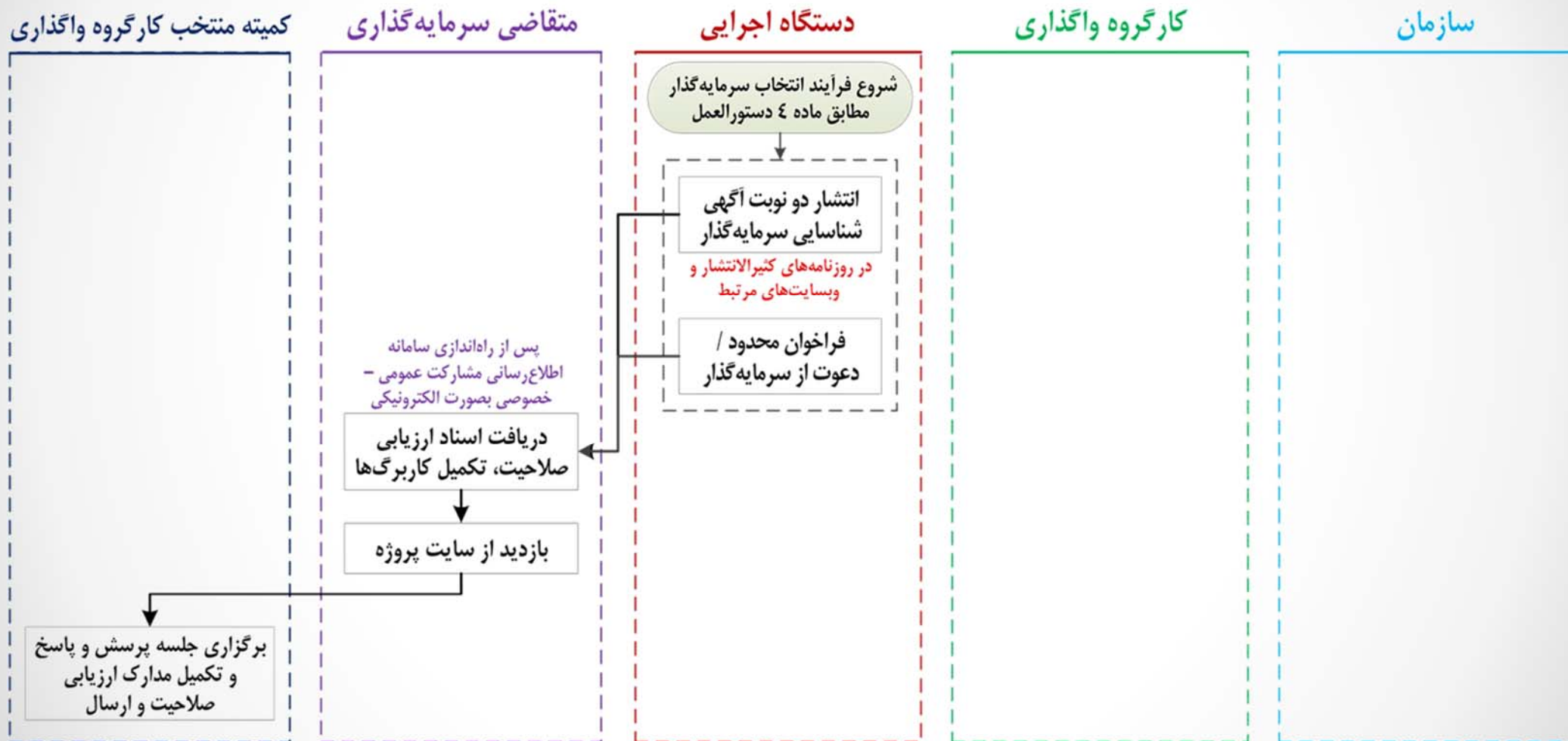
نمونه تصویب
گزارش

نمونه تصویب
گزارش

ماده ۲۷ قانون الحاق (۲): فرآیند اجرایی

مرحله انتخاب سرمایه گذار: ارزیابی صلاحیت

نمونه فراخوان نوبت دوم

نمونه فراخوان نوبت اول

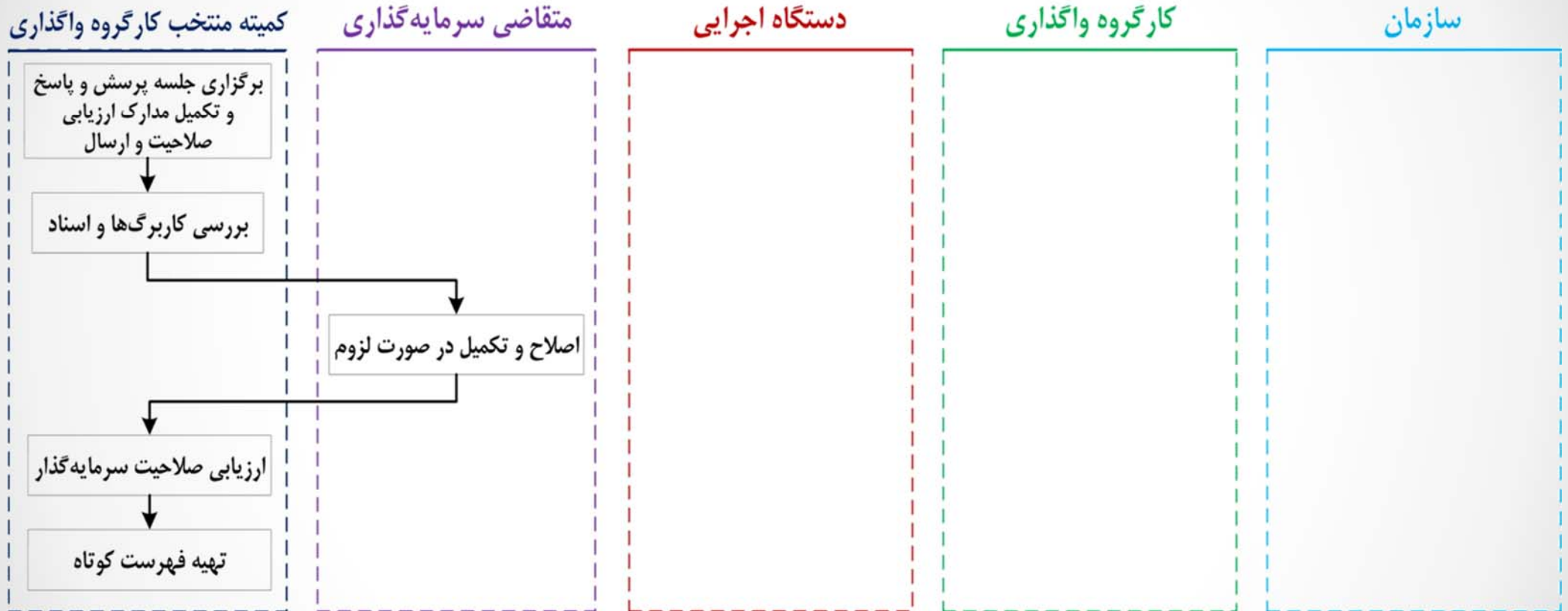
نمونه فراخوان نوبت دوم

نمونه فراخوان نوبت اول

ماده ۲۷ قانون الحاق (۲): فرآیند اجرایی

مرحله انتخاب سرمایه گذار: ارزیابی صلاحیت

ماده ۲۷ قانون الحاق (۲): فرآیند اجرایی

مرحله انتخاب سرمایه‌گذار: ارزیابی طرح تجاری پروژه

نمونه قرارداد

صور تجلیسه
انتخاب
سرمایه‌گذار

صور تجلیسه
انتخاب
سرمایه‌گذار

صور تجلیسه
انتخاب
سرمایه‌گذار

ماده ۲۷ قانون الحاق (۲): فرآیند اجرایی

- در مواردی که متقاضیان در روش فروش پروژه **کمتر از سه نفر** باشند، ارزیابی‌ها بر اساس تعیین قیمت اولیه انجام شود.
- سرمایه‌پذیر می‌تواند ارزیابی طرح تجاری پروژه را بصورت مجزا در **دو مرحله ارزیابی فنی و ارزیابی مالی** انجام دهد.
- سرمایه‌پذیر می‌تواند مراحل «**ارزیابی صلاحیت سرمایه‌گذار**» و «**ارزیابی طرح تجاری پروژه**» را در یک مرحله انجام دهد.
- برای پروژه‌هایی که به تشخیص سرمایه‌پذیر نیاز به ارزیابی فنی ندارند، مرحله ارزیابی پیشنهادهای فنی از فرآیند انتخاب سرمایه‌گذار حذف شود.
- در صورتی که پیشنهاد پروژه جدید از طرف سرمایه‌گذار به سرمایه‌پذیر ارائه شود، سرمایه‌پذیر ضروری است با بررسی و در صورت نیاز تکمیل آن و اخذ مجوزهای لازم، از طریق فرآیندهای اشاره شده در دستورالعمل، پروژه مورد نظر را به منظور ایجاد فرآیند رقابتی در انتخاب سرمایه‌گذار به فراخوان عمومی گذارد.

ماده ۲۷ قانون الحاق (۲): روش‌های واگذاری

روش‌های واگذاری پروژه بر اساس روش‌های شناخته شده از جمله:

- BOT (ساخت، بهره‌برداری و انتقال)
- BOO (ساخت، مالکیت و بهره‌برداری)
- ROO (تجهیز و بازسازی، مالکیت، بهره‌برداری)
- O&M (مدیریت بهره‌برداری و نگهداری)
- BOLT (ساخت، بهره‌برداری، پرداخت اجاره به سرمایه‌پذیر و انتقال)
- BTL (ساخت، انتقال، پرداخت اجاره به سرمایه‌گذار)
- ROT (تجهیز و بازسازی، بهره‌برداری و انتقال)
- Concession (واگذاری امتیاز)
- Lease (اجاره)
- Joint Venture (مشارکت مدنی)
- فروش
- سایر روش‌ها متناسب با ویژگی‌های پروژه

ماده ۲۷ قانون الحاق (۲): تأمین مالی ساخت و بهره‌برداری

در دوره ساخت هیچگونه اعتباری از منابع و بودجه عمومی بغیر از تأمین زمین و پیش پرداخت خرید محصول از طرف سرمایه‌پذیر به سرمایه‌گذار پرداخت نخواهد شد

سازمان بورس موظف است نسبت به تأسیس صندوق پروژه یا ورود سهام شرکت پروژه در بورس اقدام نموده و سهام آن را عرضه عمومی نماید.

منابع مالی پایدار و مطمئن در دوره بهره‌برداری برای پرداخت به سرمایه‌گذار پیش‌بینی می‌شود. با محاسبه بهای قیمت تمام شده در بخش عمومی و ارزش خالص فعلی پرداختی به سرمایه‌گذار از طریق روش (VfM)، نسبت به تعیین میزان و نرخ واحد خرید تضمینی محصول پروژه اقدام نماید.

سرمایه‌پذیر می‌تواند حداقل معینی از میزان تقاضای محصول پروژه را تضمین نماید و یا جهت توجیه‌پذیری بخشی از قیمت تمام شده محصول را به سرمایه‌گذار پرداخت نماید.

دو مکانیزم عملیاتی برای پیش‌بینی منابع خرید محصول پروژه:

- دریافت بهای محصول پروژه از کاربران نهایی و پرداخت آن به سرمایه‌گذار در طرح‌های خودگردان
- در نظر گرفتن ردیف مالی مستقل در قانون بودجه سنواتی جهت طرح‌های غیر خودگردان

ماده ۲۷ قانون الحاق (۲): مشوقها

این مشوقها تنها در صورتی برای سرمایه‌پذیر تعهدآور است که در مفاد قرارداد واگذاری پروژه پیش‌بینی شده و ساز و کار آن مشخص باشد.

۱. ارائه تضمین خرید محصول بخشی از ظرفیت یا کل ظرفیت تولید
۲. اجازه توثیق پروژه و قرارداد آن و تضامین خرید محصول جهت اخذ تسهیلات از بانکها و صندوق توسعه ملی
۳. حمایت از صدور مجوز صادرات محصول
۴. ارائه کمک‌های فنی و یا در اختیار قرار دادن زیرساخت‌های بخش عمومی
۵. تعدیل نرخ خرید محصول براساس شاخص بانک مرکزی
۶. تضمین پرداخت مابه‌التفاوت قیمت محصول در صورتی که بهای فروش محصول کمتر از قیمت خرید تضمینی یا قیمت تمام شده باشد.
۷. امکان فروش گواهی ظرفیت تولید در بازارهای مالی توسط سرمایه‌گذار
۸. امکان استفاده از درآمد حاصل از فروش گواهی انتشار عدم آلاینده‌های زیست محیطی

ماده ۲۷ قانون الحاق (۲): مشوقها

۹. همکاری و تسهیل در صدور مجوز احداث و بهره‌برداری از تأسیسات جانبی اقتصادی در پروژه حسب مورد با حفظ کاربری اصلی پروژه

۱۰. تعهدات سرمایه‌پذیر شامل پیش‌پرداخت‌ها و پرداخت‌های آتی قرارداد از طریق گشایش اعتبار اسنادی و مقدم بر سایر پرداخت‌های دستگاه اجرایی از محل پیش‌بینی اعتبارات و منابع دستگاه‌ها و ردیف‌های مصوب مربوط در قوانین بودجه سنواتی، تأمین و پرداخت می‌گردد.

۱۱. واگذاری امتیازات، حقوق، مستحقات، منافع و تعهدات پروژه به اشخاص ثالث که صلاحیت آن توسط سرمایه‌پذیر تأیید شده است.

۱۲. کمک به دریافت فاینانس خارجی و تسهیلات بانک‌های توسعه‌ای مانند بانک جهانی، بانک توسعه اسلامی، بانک اکو و سایر نهادهای مالی بین‌المللی

۱۳. دستگاه اجرایی می‌تواند معادل اعتبار اختصاص یافته به طرح در سال جاری را، بر اساس قانون بودجه و در سقف تخصیص اعتبار به عنوان تسهیلات اعتباری با در نظر گرفتن دوره ساخت و بهره‌برداری از پروژه حداکثر در سقف ده سال با نرخ سود مشارکت رشته مذکور در بانک‌های تجاری و تخصصی منطبق با نرخ مصوب اعلامی شورای پول و اعتبار، از طریق بانک عامل در اختیار سرمایه‌گذار قرار دهد.

با تشکر از توجه شما

